

RODOSÇUK

(bk. TEKİRDAĞ).

RODRIGO DIAZ de VIVAR

(bk. SİD).

ROEMER, Hans Robert

(1915-1997)

Alman şarkiyatçısı.

Trier'de doğdu. Eğitimini Bonn, Berlin ve Göttingen'de tamamlayarak 1938 yılında Walter Hinz'in denetiminde Şah II. İsmâil sonrası İran hakkında doktora yaptı (*Der Niedergang Irans nach dem Tode Ismâ'il des Grausamen [1577-81]*, Würzburg 1939). 1949'da Mainz'deki Akademie der Wissenschaften und der Literatur'ün yöneticiliğine getirildi. Ertesi yıl doçent oldu. 1951'de yazdığı *Probleme der Hafizforschung und der Stand ihrer Lösung* adlı kitabını başında bulunduğu akademinin yayınları arasında çıkardı (Mainz 1951). Ardından doçentlik çalışmasını yayımladı (*Staatsschreiben der Timuridenzeit. Das Šaraf-nâma des 'Abdallâh Marwârid in kritischer Auswertung*, Wiesbaden 1952). 1956'ya kadar *Veröffentlichungen der Orientalischen Kommission (VOK)*, *Zeitschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft (ZDMG)* ve *Abhandlungen für die Kunde des Morgenlandes (AKM)* gibi şarkiyat dergilerinin editörlüğünü üstlendi. 1956'da Mainz'deki Akademie der Wissenschaften und der Literatur'de profesör olan ve çalışmalarını Safevî tarihi ve edebî kaynakları üzerine yoğunlaştıran Roemer, önce Tâcüsselmânî'nin Timur'un ölümünden başlayarak 1409 yılına kadar geçen olayları içine alan *Şemsü'l-ħüsn* adlı kitabını neşre hazırladı (*Šams al-ħusn: Eine Chronik vom Tode Timurs bis zum Jahre 1409*, Wiesbaden 1956). Zaman zaman İran tarihi dışına çıkarak İslâmî dönem Mısır tarihiyle de ilgilendi; uzman olarak tayin edildiği (1956) Kahire'deki Alman Arkeoloji Enstitüsü'nde Arapça eserlerin neşrine gayret etti ve Mısır'la ilgili makaleler yazdı. Bu arada İbnü'd-Devâdârî'nin *Kenzü'd-düer* ve *câmi'u'l-ğurer* isimli dokuz cüzlük tarihinin dokuzuncu cüzünü yayımladı (Kahire 1379/1960).

Şarkiyat kongrelerinin devamlı katılımcıları arasında bulunan Roemer, bu kongre-

lerde araştırmacıların çalışmalarını sürdürebilecekleri dâimî şarkiyat merkezleri oluşturulması için konuşmalar yaparak özellikle Beyrut'taki Alman Arkeoloji Enstitüsü'nün kurulmasını sağladı. Kahire'deki görevi sırasında (1956-1960) daha önceki görevi yalnız eski Mısır arkeolojisiyle ilgilenen enstitüyü İslâm araştırmalarına da yönlendirdi ve bu alandaki faaliyetlerin öncüsü oldu. Mısır'daki görevinden sonra Beyrut'ta kuruluşunu gerçekleştirdiği Orient-Institut der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft'ın müdürlüğüne getirildi. 1963'te aldığı davet üzerine Freiburg Üniversitesi'ne intisap etti ve 1983'te emekliye ayrılincaya kadar burada İslâm tarihi okuttu. Ayrıca Deutschen Morgenländischen Gesellschaft'ın sekreterliğini ve arkasından başkanlığını yürüttü. Beyrut Orient-Institut onun doğumunun 65. yıl dönümünde bir armağan kitabı neşretti (bk. bibl.). Roemer 15 Temmuz 1997 tarihinde öldü.

Roemer'in eserleri özellikle Timur, Timurlular ve Safevîler üzerine yoğunlaşmış olup bu konularda çalışma yapanlar için başlıca kaynak durumundadır. Bunların en önemlisi, önce *The Cambridge History of Iran*'in (I-VI, Cambridge 1968-1986) VI. cildinin 1-350. sayfaları arasında İngilizce'si ve daha sonra Beyrut Orient-Institut tarafından müstakil kitap halinde genişletilmiş Almanca'sı (*Persien auf dem Weg in die Neuzeit*, Beirut 1989) yayımlanan 1350-1750 yılları arası İran tarihidir. Roemer'in yukarıda adları verilenlerden başka Almanca, İngilizce, Fransızca kaleme alınmış kitap, makale, ansiklopedi maddesi, tenkitli neşir, kitap tanıtımı vb. olmak üzere 200 civarında çalışması bulunmaktadır (1979 yılına kadar yazdıklarının listesi için bk. *Die Islamische Welt*, s. 691-702). Roemer meslektaşı Albrecht Noth ile birlikte İranist Bertold Spuler'in 70. doğum yıl dönümünde bir armağan kitabı da yayımlamıştır (*Studien zur Geschichte und Kultur des Vorderen Orients: Festschrift für*

Bertold Spuler zum siebzigsten Geburtstag, Leiden 1981).

BİBLİYOGRAFYA :

Die Islamische Welt zwischen Mittelalter und Neuzeit: Festschrift für Hans Robert Roemer zum 65. Geburtstag (ed. U. Haarmann – P. Bachmann), Beirut 1979, s. 691-702, ayrıca bk. U. Haarmann'ın önsözü, s. XV-XVI; Yahyâ Murâd, *Mu'cemü es-mâ'i'l-müsteşrikin*, Beyrut 1425/2004, s. 408-409; E. Glassen, "Hans Robert Roemer zum Gedenken", *ZDMG*, CXLVIII (1998), s. 1-6; U. Haarmann, "Zum Gedenken: Hans Robert Roemer (18.2.1915-15.7.1997)", *WI*, XXXVIII (1998), s. 1-8.

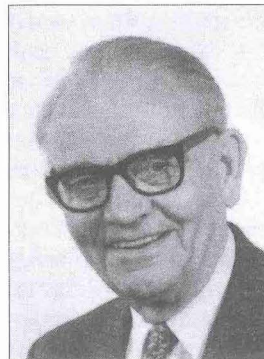
MUSTAFA L. BİLGE

ROKOKO**XVII. yüzyılın sonu ile XVIII. yüzyılın başında**

Fransa'da gelişen ve daha sonra Türk süsleme sanatında görülen bir üslûp.

Fransızca'da "çakıl döşeme, çakıllık" anlamına gelen *rocailles* kelimesinden türetilmiştir; barok sanatın takipçisi ve daha süslüsü olan bir üslûbu ifade eder. Rokoko terimi ilk defa Geç Rönesans dönemi bahçe düzenlemelerinde, yapay mağaraların iç süslemelerinde, yol kaplamalarında, daha sonra da XVIII. yüzyılın kuyumculuk işlerinde, porselen biblolarında, heykel kaidelerinde vb. uygulanan deniz kabuğu, çakıl taşı, bunların yanı sıra eğrelti otu, hurma dalı, mercan, tüy, sorguç, girland, fiyong gibi daha çok doğaya ait formların stilizasyonunu anlatmak amacıyla kullanılmıştır. Bu üslûpta "S" ve "C" motifleri belirgin biçimde birbirine bağlanarak sonsuza uzanan varyasyonlarla ve bunların dinamik etkileriyle hareketli, canlı dekorlar meydana getirir.

XVII. yüzyılda birçok Avrupa ülkesi gibi Fransa da İtalya'dan etkilenmiş ve Fransız sanatçıları barok sanatı özellikle dekorasyon alanında kabullenenek Fransız rokocosunu oluşturmuşlardır. Fransız rokoko sanatı daha ziyade bir iç dekorasyon tarzıdır. Dolayısıyla, birçok sanat tarihçisinin barok sanattan kesin sınırlarla ayırmadığı ve bu sanatın bir bölümü olarak kabul ettiği rokokonun esasının mimarideki bir değişiklik olmayıp genellikle mekânların dekorasyonundaki bir yaratıcılık olduğu söylenebilir. Türkiye'de rokoko, 1720-1721 yıllarında Paris elçisi olan Yirmisekiz Çelebi Mehmed Efendi'nin yurda dönmesinden, *Fransa Sefâretnâmesi* adlı eseriyle Fransa Kralı XV. Louis'nin gönderdiği ve devrin sanatı özelliklerini yansıtan hediyeleri Sultan III. Ahmed'e sunma-

Hans Robert
Roemer